

Nr 180.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.; given Stockholms slott den 30 mars 1951.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändrad lydelse av 9 § 5 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

3) förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt

4) lag angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Propositionen upptager förslag till vissa författningsändringar i anslutning till den år 1950 beslutade omläggningen av det kommunala ortsavdragssystemet.

Sålunda föreslås att nu gällande skattepliktsgräns vid 600 kronors taxerad inkomst avskaffas samt att minimibeloppet för påföring av beskattningsbar inkomst höjes från 10 till 20 kronor.

Vidare föreslås att skyldigheten att avgiva självdeklaration, som enligt gällande bestämmelser inträder vid en taxerad inkomst av 600 kronor, i stället skall inträda vid en bruttointäkt av 1 200 kronor.

Slutligen föreslås att personer, som icke uppnå minst 1 200 kronors taxerad inkomst, skola vara befriade från erläggande av folkpensionsavgift.

Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370).

Härigenom förordnas, dels att 51 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att anvisningarna till 51 §¹⁾ skola upphöra att gälla.

Nuvarande lydelse:

51 §.

Fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret och vilkens inom hemortskommunen beräknade taxerade inkomst icke uppgår till 600 kronor, skall icke upptagas till beskattning för sådan inkomst.

I övrigt inträder skatteplikt i fråga om kommunal inkomstskatt:

för fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret: i hemortskommunen, då den beräknade beskattningsbara inkomsten där uppgår till minst 10 kronor, och i annan kommun, då den beräknade taxerade inkomsten där uppgår till minst 100 kronor;

för annan skattskyldig: då den beräknade taxerade inkomsten i kommunen uppgår till minst 100 kronor.

(Se vidare anvisningarna.)

Föreslagen lydelse:

51 §.

För fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, inträder skatteplikt till kommunal inkomstskatt

i hemortskommunen: då den beräknade beskattningsbara inkomsten där uppgår till minst 20 kronor;

i annan kommun: då den beräknade beskattningsbara inkomsten där uppgår till minst 100 kronor.

För annan skattskyldig än i första stycket sägs inträder skatteplikt, då den beräknade beskattningsbara inkomsten i kommunen uppgår till minst 100 kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1952 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1952 eller tidigare år.

¹⁾ Senaste lydelse, se 1950: 252.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 9 § 5 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Härigenom förordnas, att 9 § 5 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

9 §.

5 mom. *Fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret och vilkens beräknade taxerade inkomst icke uppgår till 600 kronor, skall icke utgöra statlig inkomstskatt.*

I övrigt inträder skatteplikt i fråga om statlig inkomstskatt:

för fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret: då den beräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 10 kronor;

för annan skattskyldig: då den beräknade taxerade inkomsten uppgår till minst 100 kronor.

Föreslagen lydelse:

9 §.

5 mom. *Skatteplikt till statlig inkomstskatt inträder*

för fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret: då den beräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 20 kronor;

för annan skattskyldig: då den beräknade beskattningsbara inkomsten uppgår till minst 100 kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1952; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1952 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1952 eller tidigare år.

Förslag

till

förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Härigenom förordnas, att 26 § 1 och 3 mom., 31 §, 36 § 1 mom. samt 86 § taxeringsförordningen den 28 september 1928¹⁾ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

¹⁾ Senaste lydelse av 26 § 1 och 3 mom. och 36 § 1 mom. se 1947: 578, av 31 § se 1950: 313 samt av 86 § se 1947: 591.

Nuvarande lydelse:

26 §.

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga äro, där ej annat följer av stadgandet i 3 mom., skyldiga att utan anmaning till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet avlämna deklaration (*självdeklaration*), nämligen:

1) verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag eller står under offentlig kontroll, samt ekonomisk förening, så ock annan juridisk person, som antingen under beskattningsåret haft förvärvskälla av beskaffenhet, att skattskyldighet för därav härflytande inkomst åligger honom enligt kommunalskattelagen eller förordningen om statlig inkomstskatt, eller enligt 6 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt är skattskyldig för förmögenhet;

2) fysisk person, därest han antingen

a) nästföregående år varit taxerad till kommunal inkomstskatt eller statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt;

b) under beskattningsåret haft inkomst av beskaffenhet, att skattskyldighet därför åligger honom enligt kommunalskattelagen eller förordningen om statlig inkomstskatt, och i sådant fall tillika hans enligt kommunalskattelagen beräknade taxerade inkomst i någon kommun eller hans enligt förordningen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomst uppgått, i fråga om sådan person som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, till minst 600 kronor och, i fråga om annan person, till minst 100 kronor; eller

Föreslagen lydelse:

26 §.

1 mom. Nedannämnda skattskyldiga äro, där ej annat följer av stadgandet i 3 mom., skyldiga att utan anmaning till ledning för egen taxering för inkomst eller förmögenhet avlämna deklaration (*självdeklaration*), nämligen:

1) aktiebolag och ekonomisk förening;

2) annan juridisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor;

3) fysisk person, vilkens bruttointäkter av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått, om han varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, till sammanlagt minst 1 200 kronor och eljest till sammanlagt minst 100 kronor; samt

4) fysisk eller juridisk person, vilkens tillgångar av den art, som i 3 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt anges, vid beskattningsårets utgång haft ett värde överstigande 30 000 kronor eller, såvitt angår sådan juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) nämnda förordning, 5 000 kronor.

Vid bedömandet av fysisk eller juridisk persons deklarationsskyldighet enligt punkterna 2)–4) skall hänsyn icke tagas till sådan inkomst eller förmögenhet, för vilken den fysiska eller juridiska personen icke är skattskyldig enligt kommunalskattelagen, förordningen om statlig inkomstskatt eller förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Navarande lydelse:

c) vid beskattningsårets utgång ägt förmögenhet, uppgående till minst 30 000 kronor, för vilken han är skattskyldig enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Vid bedömandet av fysisk persons deklARATIONSSKYLDIGHET skall, om han under beskattningsåret varit gift och under större delen av året levt tillsammans med den andra maken, hänsyn tagas, förutom till hans egen inkomst och förmögenhet, även till boets och den andra makens inkomst och förmögenhet. Har skattskyldig barn, skall hänsyn tagas jämväl till barnets förmögenhet, därest han enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt skall taxeras därför.

Vid tillämpning av vad i första stycket under 2) b) är stadgat skall i fråga om svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, så ock i fråga om sådan persons hustru samt barn under 18 år, därest de varit svenska medborgare och bott hos honom, så anses, som om de varit bosatta här i riket. Person, som under beskattningsåret tillhört främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons hustru, barn under 18 år och enskilda tjänare, därest de bott hos honom och icke varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket under 2) b) är stadgat icke hava varit här i riket bosatta.

Föreslagen lydelse:

I fråga om fysisk person, som under beskattningsåret varit gift och under större delen av året levt tillsammans med den andra maken, skall vid bedömandet av deklARATIONSSKYLDIGHETEN hänsyn tagas, förutom till hans egen inkomst och förmögenhet, även till boets och den andra makens inkomst och förmögenhet. Har skattskyldig barn, skall hänsyn tagas jämväl till barnets förmögenhet, därest han enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt skall taxeras därför.

Vid tillämpning av vad i första stycket under 3) är stadgat skall i fråga om svensk medborgare, som under beskattningsåret tillhört svensk beskickning hos utländsk makt eller lönat svenskt konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som på grund av sin tjänst varit bosatt utomlands, så ock i fråga om sådan persons hustru samt barn under 18 år, därest de varit svenska medborgare och bott hos honom, så anses, som om de varit bosatta här i riket. Person, som under beskattningsåret tillhört främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller beskickningens eller konsulatets betjäning och som icke varit svensk medborgare, så ock sådan persons hustru, barn under 18 år och enskilda tjänare, därest de bott hos honom och icke varit svenska medborgare, anses däremot vid tillämpningen av vad i första stycket under 3) är stadgat icke hava varit här i riket bosatta.

Nuvarande lydelse:

Avlider skattskyldig — — — den avlidne.

3 mom. Lapp är ej skyldig avgiva deklARATION för inkomst av rensköt-sel eller i sådan rörelse nedlagd för-mögenhet, och skall förty vid till-lämpning av bestämmelserna i 1 mom. första stycket under 2) b) och c) så anses, som om dylik inkomst eller förmögenhet ej vore underkastad beskattning. Önskar lapp avgiva uppgift om inkomst eller förmögenhet, som nu sagts, må uppgift här-om lämnas i självdeklARATION, vilken avlämnas i vanlig ordning, eller ock särskild uppgift angående rensköt-sel avgivas på sätt i 41 § stadgas.

31 §.

Vid självdeklARATION för *verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag eller står under of-fentlig kontroll, vid självdeklARATION för bostadsrättsförening, så ock vid självdeklARATION för annan deklARATIONSSKYLDIG, som under beskatt-ningsåret enligt lag varit skyldig föra handelsböcker eller som, utan att sådan skyldighet förelegat, lik-väl under beskattningsåret fört dylika böcker i av honom bedriven rö-relse, skall fogas bestyrkt avskrift av balansräkning för beskattnings-året och balansräkning för det när-mast föregående räkenskapsåret samt av vinst- och förlusträkning för beskattningsåret, om sådan räk-ning ingått i bokföringen. Vid själv-deklARATION för annan bostadsför-ening än bostadsrättsförening skola fogas dels av styrelsen undertecknad uppgift om föreningens ställning vid beskattningsårets början och slut dels ock bestyrkt avskrift av vinst- och förlusträkning för samma år,*

Föreslagen lydelse:

Avlider skattskyldig — — — den avlidne.

3 mom. Lapp är ej skyldig avgiva deklARATION för inkomst av rensköt-sel eller i sådan rörelse nedlagd för-mögenhet, och skall förty vid till-lämpning av bestämmelserna i 1 mom. första stycket under 3) och 4) så anses, som om dylik inkomst el-ler förmögenhet ej vore underkastad beskattning. Önskar lapp avgiva uppgift om inkomst eller förmögenhet, som nu sagts, må uppgift här-om lämnas i självdeklARATION, vilken avlämnas i vanlig ordning, eller ock särskild uppgift angående ren-sköt-sel avgivas på sätt i 41 § stad-gas.

31 §.

Vid självdeklARATION för *aktiebo-lag eller bostadsrättsförening, så ock vid självdeklARATION för annan deklARATIONSSKYLDIG, som under be-skattningsåret enligt lag varit skyl-dig föra handelsböcker eller som, utan att sådan skyldighet förelegat, likväl under beskattningsåret fört dylika böcker i av honom bedriven rörelse, skall fogas bestyrkt avskrift av balansräkning för beskattnings-året och balansräkning för det när-mast föregående räkenskapsåret samt av vinst- och förlusträkning för beskattningsåret, om sådan räk-ning ingått i bokföringen. Vid själv-deklARATION för annan bostadsför-ening än bostadsrättsförening skola fogas dels av styrelsen undertecknad uppgift om föreningens ställning vid beskattningsårets början och slut dels ock bestyrkt avskrift av vinst- och förlusträkning för samma år, om sådan ingått i föreningens bok-föring.*

Nuvarande lydelse:

om sådan ingått i föreningens bokföring.

Vid självdeklaration — — — dessa uppgifter.

För *verk eller bolag, som ovan nämnts*, så ock för ekonomisk förening skall avlämnas bestyrkt avskrift eller tryckt exemplar av revisionsberättelse, som avgivits för beskattningsåret. Enahanda gäller beträffande förvaltningsberättelse, som det åligger styrelse för aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag eller ekonomisk förening att utgiva.

För inländsk — — — enbart livförsäkringsrörelse.

36 §.

1 mom. Självdeklaration, som — — — under taxeringsåret.

Staten, landsting, — — — 31 mars.

Verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller blivit registrerat såsom aktiebolag eller står under offentlig kontroll, så ock annan, som nästföregående år enligt lag varit skyldig föra handelsböcker, må tillgodonjuta liknande anstånd, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

På ansökan — — — för avlämnandet.

Vad i — — — eller rederi.

86 §.

För varje — — — 77 § 4 mom.

Hos särskild — — — egen upp-
bördsförvaltning.

De beslutade — — — skattskyldiges namn.

I inkomstlängden antecknas särskilt

dels i — — — skall beräknas;

dels i — — — beskattningsbar inkomst;

Föreslagen lydelse:

Vid självdeklaration — — — dessa uppgifter.

För *aktiebolag*, så ock för ekonomisk förening skall avlämnas bestyrkt avskrift eller tryckt exemplar av revisionsberättelse, som avgivits för beskattningsåret. Enahanda gäller beträffande förvaltningsberättelse, som det åligger styrelse för aktiebolag, ömsesidigt försäkringsbolag eller ekonomisk förening att utgiva.

För inländsk — — — enbart livförsäkringsrörelse.

36 §.

1 mom. Självdeklaration, som — — — under taxeringsåret.

Staten, landsting, — — — 31 mars.

Aktiebolag, så ock annan, som nästföregående år enligt lag varit skyldig föra handelsböcker, må tillgodonjuta liknande anstånd, därest räkenskapsåret gått till ända senare än den 31 oktober året näst före taxeringsåret.

På ansökan — — — för avlämnandet.

Vad i — — — eller rederi.

86 §.

För varje — — — 77 § 4 mom.

Hos särskild — — — egen upp-
bördsförvaltning.

De beslutade — — — skattskyldiges namn.

I inkomstlängden antecknas särskilt

dels i — — — skall beräknas;

dels i — — — beskattningsbar inkomst;

Nuvarande lydelse:

dels ock, till ledning för påföring av pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering, för envar, som vid taxeringsårets början uppnått sjutton men ej sextiosex års ålder, beräknad taxerad inkomst enligt förordningen om statlig inkomstskatt, därest denna inkomst icke införts på grund av föreskriften här ovan.

I förmögenhetslängden — — —
beskattningsbara förmögenheten.

Närmare föreskrifter — — —
Kungl. Maj:t.

Taxeringslängderna underskrivas
— — — och ledamöter.

Föreslagen lydelse:

dels ock, till ledning för påföring av pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering, för envar, som vid taxeringsårets början uppnått sjutton men ej sextiosex års ålder, beräknad taxerad inkomst enligt förordningen om statlig inkomstskatt, därest sådan inkomst uppgår till minst 1 200 kronor och icke införts på grund av föreskriften här ovan.

Sådan anteckning till ledning för påföring av pensionsavgift, varom ovan sägs, skall för makar, vilka mantalsskrivits såsom tillhörande samma hushåll, äga rum om makarnas beräknade taxerade inkomster enligt förordningen om statlig inkomstskatt sammanlagt uppgå till minst 1 200 kronor.

I förmögenhetslängden — — —
beskattningsbara förmögenheten.

Närmare föreskrifter — — —
Kungl. Maj:t.

Taxeringslängderna underskrivas
— — — och ledamöter.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1953.

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 29 juni 1946 (nr 431)
om folkpensionering.

Härigenom förordnas, att 19 § lagen den 29 juni 1946 om folkpensionering skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

19 §.

Såsom bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen skall för varje år pensionsavgift erläggas av envar svensk medborgare, dock ej för år

Föreslagen lydelse:

19 §.

Såsom bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen skall för varje år pensionsavgift erläggas av envar svensk medborgare, dock ej för år

Nuvarande lydelse:

före det, under vilket han fyller aderton år, eller efter det, under vilket han fyllt sextiosex år, eller för år, för vilket han icke är i riket mantalsskriven. Pensionsavgift erlägges *ej heller* av person, som *den 1 juli* det år avgiften skall slutligen påföras *åtnjuter folkpension eller förlorat sitt svenska medborgarskap, eller för den som vid nämnda tidpunkt avlidit.*

Beloppet av den pensionsavgift, som skall av avgiftspliktig årligen erläggas, utgör en procent av hans enligt förordningen om statlig *inkomst- och förmögenhetsskatt* för året taxerade *belopp* eller, om den avgiftspliktige är gift och mantalsskriven såsom tillhörande samma hushåll som sin make, en halv procent av makarnas sammanlagda taxerade *belopp*. För varje avgiftspliktig vare dock *lägsta avgift sex kronor och högsta avgift 100 kronor.*

Pensionsavgift, som — — — hela krontal.

Föreslagen lydelse:

före det, under vilket han fyller aderton år, eller efter det, under vilket han fyllt sextiosex år, eller för år, för vilket han icke är i riket mantalsskriven, *ej heller för år, för vilket hans enligt förordningen om statlig inkomstskatt taxerade inkomst icke uppgår till 1 200 kronor eller, om han är gift och mantalsskriven såsom tillhörande samma hushåll som sin make, för år för vilket makarnas taxerade inkomster sammanlagt icke uppgå till 1 200 kronor.* Pensionsavgift erlägges *icke* av person, som *under juni månad* det år avgiften skall slutligen påföras *ägt uppbära folkpension eller den 1 juli samma år* förlorat sitt svenska medborgarskap, eller för den som vid *sistnämnda* tidpunkt avlidit.

Beloppet av den pensionsavgift, som skall av avgiftspliktig årligen erläggas, utgör en procent av hans enligt förordningen om statlig *inkomstskatt* för året taxerade *inkomst* eller, om den avgiftspliktige är gift och mantalsskriven såsom tillhörande samma hushåll som sin make, en halv procent av makarnas sammanlagda taxerade *inkomster*. För varje avgiftspliktig vare dock högsta avgift 100 kronor.

Pensionsavgift, som — — — hela krontal.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om pensionsavgifter, som påföras för år 1952 eller tidigare år.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 mars 1951.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, QUENSEL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NYGREN.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om *ändrade bestämmelser angående skatteplikt och deklara-tionsplikt, m. m.* samt anför därvid följande.

1. Inledning.

Enligt vad jag framhöll i proposition nr 241 vid 1950 års riksdag borde den i propositionen föreslagna omläggningen av det kommunala ortsavdragssystemet föranleda omprövning av frågan om folkpensionärernas beskattning samt av inkomstgränsen för skatteplikt och deklara-tionsplikt. En eventuell höjning av deklara-tionspliktsgränsen förutsatte jämväl en ändring av bestämmelserna för beräkning av avgifterna till den allmänna folkpensioneringen. Jag förutskickade, att omprövningen av ifrågavarande spörsmål skulle kunna ske inom sådan tid, att ändrade bestämmelser skulle kunna träda i kraft samtidigt med ortsavdragsreformens ikraftträdande.

Nyssnämnda frågor ha behandlats av *1950 års skattelagssakkunniga*¹⁾ i en med skrivelse den 18 november 1950 till mig överlämnad promemoria med förslag till vissa författningsändringar i anslutning till den år 1950 beslutade omläggningen av det kommunala ortsavdragssystemet.

Över promemorian ha, efter remiss, *yttranden* avgivits av kammarrätten, socialstyrelsen, statskontoret, pensionsstyrelsen, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Västmanlands, Gävleborgs, Jämtlands och Norrbottens län, 1950 års folkpensionsrevision (särskilt yttrande av J. L. Hartmann), Taxeringsnämndsordförandenäs riksförbund, Svenska landskommunernas förbund, Svenska stadsförbundet och Sveriges folkpensionärers riksförbund.

Jag torde nu få anmäla frågan om författningsändringar i de hänseenden, som nyss angivits. Jag torde därvid även få redovisa frågan om folkpensionärernas beskattning, ehuru jag icke för närvarande avser att fram-lägga något förslag till ändring av gällande bestämmelser i ämnet.

2. Folkpensionärernas beskattning.

Genom lag den 11 juni 1948 (nr 308) om ändring i vissa delar av kom-

¹⁾ Generaldirektören Rolf Dahlgren, kammarrättsrådet H. Björne och kammar-rättsassessorn Åke Granlund.

munalskattelagen infördes vissa särskilda bestämmelser rörande beskattningen av folkpensionärer. Bestämmelserna innebära, att skattskyldig, vilkens inkomst helt eller till huvudsaklig del utgöres av folkpension eller av bidrag, som avses i lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn, i regel skall anses ha nedsatt skatteförmåga och på grund därav vid beräkning av den beskattningsbara inkomsten medgivas sådant särskilt avdrag för nedsatt skatteförmåga, som efter beskattningsnämnds prövning i varje särskilt fall kan beviljas enligt 50 § 2 mom. tredje stycket kommunalskattelagen. Av anvisningarna till berörda paragraf framgår, att den som för sin försörjning varit helt beroende av folkpension eller bidrag av angiven art regelmässigt skall beviljas avdrag för nedsatt skatteförmåga till sådant belopp, att han undgår skatteplikt enligt kommunalskattelagen, att den, vilkens huvudsakliga inkomst utgjorts av folkpension eller bidrag av nyss angivet slag men som haft inkomst vid sidan därav, bör medgivas avdrag för nedsatt skatteförmåga med jämkat belopp samt att den, vilkens sidoinkomst uppgår till samma belopp som eller överstiger folkpensionen eller bidraget, bör medgivas avdrag allenast då särskilda skäl därtill föranleda.

De särskilda bestämmelserna rörande folkpensionärer ha införts i syfte att från skattskyldighet fritaga personer, som för sin försörjning helt äro hänvisade till folkpensionsförmåner, och att bereda behöflig lindring åt dem, som jämte folkpensionen endast hava förhållandevis små sidoinkomster till sitt förfogande. Anledningen till bestämmelsernas införande var den, att skattskyldiga utan annan inkomst än folkpension ansetts i regel icke besitta någon skatteförmåga, i följd varav uttagande av skatt hos dem skulle äventyra den möjlighet till försörjning, som genom folkpensionen avsetts skola beredas dem. Bestämmelserna betecknades vid införandet uttryckligen såsom ett provisorium i avvaktan på att frågan om lindring i beskattningen för de lägsta inkomsttagarna genom en höjning av de kommunala ortsavdragen bleve föremål för prövning. Vad angår statsbeskattningen hade förevarande spörsmål lösts i och med 1947 års statsskatte-reform, genom vilken de statliga ortsavdragen bestämts till sådana belopp, att någon skyldighet att erlagga statlig inkomstskatt i regel icke ifrågakommer för den, som för sin försörjning är helt eller huvudsakligen beroende av folkpension.

Genom lagen den 2 juni 1950 (nr 252) om ändring i kommunalskattelagen har det kommunala ortsavdragssystemet omlagts, varvid bland annat de kommunala ortsavdragen väsentligt höjts. I vissa kommuner — nämligen sådana, som tillhöra bostadskostnadsgrupp I enligt lagen om folkpensionering och icke beslutat om särskilt bostadstillägg — kan frågan om folkpensionärernas beskattning anses ha vunnit en tillfredsställande lösning genom höjningen av de kommunala ortsavdragen. Dessa avdrag motsvara eller överstiga nämligen i ifrågavarande kommuner folkpensionernas nuvarande maximibelopp (dyrtidstillägg inräknade) i följd varav personer, som icke hava annan nämnvärd inkomst än folkpension, undgå påföring av kommunala utskylder.

I andra kommuner åter kunna folkpensionsförmånerna uppgå till sådana belopp, att även med de nya kommunala ortsavdragen beskattningsbar in-

komst uppkommer för person, vilken helt är beroende av folkpensionen för sin försörjning. De skäl, som föranledde 1948 års särskilda föreskrifter i kommunalskattelagen rörande folkpensionärerna, komma därför att äga giltighet även sedan det nya kommunala ortsavdragssystemet trätt i kraft, om ock behovet av dessa föreskrifters tillämpning blir mindre omfattande än för närvarande.

I sitt betänkande med förslag till ändrade kommunala ortsavdrag m. m. (S.O.U. 1950: 5) berörde ortsavdragskommittén det ändrade läge, vari frågan om folkpensionärernas beskattning skulle komma vid genomförande av kommitténs förslag. Kommittén framhöll därvid, att de höjda ortsavdragen skulle komma att täcka sådan folkpension, som utginge utan inkomstprövning. Avdrag för nedsatt skatteförmåga, som enligt gällande bestämmelser medgäves för att folkpensionerna skulle fritagas från beskattning, komme därför att avse de inkomstprövade folkpensionsförmånerna. Det läge vid sådant förhållande nära till hands att ersätta nu gällande föreskrifter om folkpensionärs avdrag för nedsatt skatteförmåga med ett stadgande, att inkomstprövade folkpensionsförmåner skulle vara undantagna från skatteplikt. Kommittén ansåg sig dock icke böra framlägga något förslag i frågan med hänsyn till att 1946 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt om utredning angående socialförmånernas skatterättsliga natur och om avvägning av en samordning mellan lagstiftningen å socialvårdens område och skattelagstiftningen.

I prop. nr 241/1950 med förslag till omläggning av det kommunala ortsavdragssystemet framhöll jag, att skatteförmågan hos personer, vilka komme i åtnjutande av inkomstprövade folkpensioner, i allmänhet finge antagas vara ringa eller helt obefintlig i följd varav starka sociala skäl talade för att de inkomstprövade folkpensionerna undantoges från beskattning.

De sakkunniga. De sakkunniga framhålla, att de övervägt frågan om lagändring i syfte att bereda sådan lindring i beskattningen, som även med de nya ortsavdragen vore erforderlig för folkpensionärernas vidkommande. Därvid hade de sakkunniga emellertid funnit, att förutsättningar för närvarande knappast kunde anses föreligga för en lösning av frågan i enlighet med den tankegång, för vilken redogjorts i det föregående. De gjorda uttalandena hänförde sig nämligen till de i lagen om folkpensionering givna föreskrifterna om inkomstprövning av vissa folkpensionsförmåner. Hela frågan om inkomstprövningen skulle emellertid enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 juni 1950 utredas av särskilda sakkunniga inom socialdepartementet. Av direktiven för denna utredning framginge, att densamma skulle omfatta en allsidig granskning av de problem, som sammanhängde med inkomstprövningen, och att därvid skulle eftersträvas en sådan lösning, att befolkningens sparvilja och folkpensionärernas villighet att genom eget arbete skaffa sig inkomster vid sidan av pensionen ej motverkades samt den enskilda pensioneringens utveckling icke onödigtvis hindrades. En uppmykning av reglerna om inkomstprövningen vore alltså att förvänta, men den framtida utformningen av dessa regler vore ännu oviss. Med hänsyn härtill kunde verkningarna av ett förslag om skattelindring för folkpen-

sionärer med anknytning till inkomstprövningen av folkpensionerna för närvarande icke bedömas.

Betänkligheter mot den ifrågasatta regeln om skattefrihet för inkomstprövade folkpensioner syntes för övrigt yppa sig redan med nuvarande avfattning av folkpensioneringslagen med hänsyn till den avsevärda omfattning, vari kommunerna fattat beslut om beviljande av särskilt bostadstillägg, och den skiftande inverkan på sådant tillägg, som inkomstprövningen utövade. Beslut om särskilt bostadstillägg till folkpensionärer hade fattats av kommuner med sammanlagt mera än 4 000 000 invånare, och de därvid meddelade föreskrifterna om villkoren för tilläggens utbetalande varierade avsevärt. I regel utginge tilläggen efter inkomstprövning, som tillämpades jämsides med den enligt lagen om folkpensionering föreskrivna. Inkomstprövade folkpensionsförmåner kunde i följd härav bortfalla till samma belopp som det, vartill sidoinkomsterna uppginge. Att vid sådant förhållande från beskattning undantagna de inkomstprövade folkpensionsförmånerna kunde leda till en mot grunderna för inkomstbeskattningen stridande olikformighet, i det att personer med lika stora inkomster komme att beskattas olika, beroende på om inkomsten härrörde av folkpension eller ej. Jämväl utformningen av bestämmelserna om särskilda bostadstillägg skulle emellertid prövas vid den tidigare nämnda utredningen om folkpensionernas inkomstprövning.

Innan utredningen om de inkomstprövade folkpensionerna igångsattes, hade skattelagssakkunniga påbörjat vissa undersökningar till utrönande av verkningarna för folkpensionärerna av nu gällande beskattningsregler. I det läge, vari frågan kommit, ansåge de sakkunniga anledning icke föreligga att i sin promemoria mera utförligt redovisa resultaten av dessa undersökningar. Emellertid ville de sakkunniga nämna, att undersökningarna, som avsett 1950 års taxeringar, omfattat 30 kommuner, av olika storlek och karaktär, med sammanlagt 9 100 folkpensionärer. Av dessa folkpensionärer hade 4 806 eller 52,8 % icke påförts beskattningsbar inkomst enligt kommunalskattelagen. Sådan inkomst hade påförts 4 294 pensionärer eller 47,2 % av hela antalet. De pensionärer, som sålunda blivit skyldiga att erlægga kommunala utskylder, hade regelmässigt haft inkomst vid sidan av folkpensionen.

Enligt vad de sakkunnigas undersökningar utvisade, förekomme sidoinkomster i en betydande omfattning. Sådana inkomster vore givetvis vanligast hos pensionärer med enbart ålderspension men de förekomme i ej ringa utsträckning även hos pensionärer med inkomstprövade folkpensionsförmåner. Tillämpningen av gällande skattebestämmelser syntes ha varit ur folkpensionärernas synpunkt tillfredsställande, då mera än hälften av samtliga pensionärer helt befriats från skattskyldighet och beträffande de övriga lindring i beskattningen genom avdrag för nedsatt skatteförmåga av allt att döma beretts i den omfattning, som med hänsyn till likformighet och rättvisa i beskattningen skäligen kunde påfordras. I vart fall kunde de verkställda undersökningarna icke anses giva vid handen, att en ändring av beskattningsreglerna med hänsyn till folkpensionärerna själva vore att anse som en direkt brådskande angelägenhet.

På grund av sålunda anförda omständigheter ansåge de sakkunniga tillräckliga skäl icke föreligga att nu föreslå ändrade bestämmelser rörande folkpensionärernas beskattning. Med de nya kommunala ortsavdragen löstes, såsom de sakkunniga i det föregående framhållit, beskattningsfrågan för en avsevärd del av folkpensionärerna, i det att de automatiskt befriades från skattskyldighet. För den återstående delen kunde erforderlig lindring i beskattningen i huvudsak medgivas med tillämpning av gällande bestämmelser rörande avdrag för nedsatt skatteförmåga. I den mån tillämpningen borde jämkas med hänsyn till de nya kommunala ortsavdragen, kunde närmare regler härom meddelas i samma ordning som övriga anvisningar för taxeringsarbetets bedrivande.

De sakkunniga framhålla slutligen, att frågan om folkpensionärernas beskattning ånyo borde upptagas till behandling, sedan frågan om inkomstprövningen av folkpensionerna och om de särskilda bostadstilläggen blivit utredd och prövad. I den mån så lämpligen kunde ske, borde skatte-synpunkterna för övrigt beaktas redan vid utredningen angående de inkomstprövade folkpensionerna.

Remissyttrandena. De sakkunnigas motivering för att icke nu föreslå ändrade bestämmelser i fråga om folkpensionärernas beskattning har godtagits av så gott som samtliga remissinstanser.

Kammarrätten erinrar om att kammarrätten i ett den 16 februari 1948 avgivet utlåtande över en inom finansdepartementet upprättad promemoria angående beskattningen av folkpensioner förklarar sig på anförda grunder anse tillräckliga skäl saknas för att bereda folkpensionärer ekonomiska lättnader på skattelagstiftningens område. Kammarrätten vore alltjämt av den meningen, att eventuellt erforderliga lättnader för folkpensionärerna borde beredas dem på annat sätt än genom ändringar till deras förmån i skattelagstiftningen. De sakkunniga hade, enligt kammarrättens mening, anført en fullt övertygande motivering för att icke nu föreslå ändrade bestämmelser rörande folkpensionärernas beskattning.

Pensionsstyrelsen framhåller att utom det skäl som de sakkunniga anført — vilket givetvis vore det viktigaste — mot att göra de inkomstprövade pensionsförmånerna skattefria även talade att icke så få folkpensionärer med sådana förmåner vistades å allmänna anstalter, exempelvis sinnessjukhus, mot avgift som väsentligen understege folkpensionens belopp. Dessa personer vore väl i stånd att betala en viss skatt. Förslag vore dock att förvänta från sakkunniga för anstaltsvårdades rätt till folkpension m. m. i syfte att förhindra uppkomsten av sådana överskott som nyss avsetts.

Överståthållarämbetet förklarar sig dela de sakkunnigas betänkligheter mot den ifrågasatta anordningen, enligt vilken de inkomstprövade folkpensionerna skulle göras skattefria. Frågan om skattelindring kunde emellertid lösas enligt andra huvudlinjer. Därest de olägenheter, som även efter det de kommunala ortsavdragen höjts föreläge till följd av att ortsavdragen vore lägre än de belopp, vilka motsvarade existensminimum — enligt de riktlinjer som i proposition nr 241 år 1950 uppdragits av depar-

tementschefen — undanröjdes sålunda, att avdrag för nedsatt skatteförmåga vid taxeringen medgåves i erforderlig utsträckning, syntes härigenom jämväl behovet av skattelindring för folkpensionärerna tillgodoses i de fall då så vore behöfligt. Några särregler för folkpensionerna vore då knappast erforderliga. — En annan tänkbar lösning vore att avskaffa rätten till avdrag vid taxering för folkpensionsavgifter och i stället göra all folkpension skattefri. Då numera folkpensionsavgiften — med hänsyn till att rätten till folkpension vore oberoende av storleken av de erlagda avgifterna — i realiteten vore en form av allmän skatt till staten och avdrag för sådan skatt icke medgåves, syntes i princip kritik icke kunna riktas mot borttagandet av avdragsrätten. En dylik lösning skulle ytterligare äga den fördelen, att den komme att medverka till bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt därigenom att de allmänna avdragen minskades och varken preliminär eller slutlig skatt uttoges på folkpensionerna; för närvarande uttoges icke preliminär skatt men väl slutlig skatt på folkpensionen, i följd varav kvarstående skatt uppkomme.

Endast 1950 års folkpensionsrevision anser tillräcklig anledning icke föreligga att uppskjuta frågan om folkpensionärernas beskattning. Enligt revisionens mening borde frågan upptagas till omedelbar prövning, därvid i första hand tanken på skattefrihet för inkomstprövade folkpensioner borde övervägas. Om något förslag från folkpensionsrevisionen angående ändring av folkpensioneringslagens regler om inkomstprövning sedermera realiserades i en eller annan form, kunde erforderliga justeringar lätt vidtagas i beskattningsreglerna, försåvitt skäl överhuvud taget komme att föreligga för sådan justering. Gentemot vad de skattelagssakkunniga anfört därom, att ett undantagande av inkomstprövade folkpensionsförmåner från skatteplikt kunde — med hänsyn till att en ökad sidoinkomst icke sällan helt uppvägs av bortfallande inkomstprövade förmåner — medföra att personer med lika stora inkomster bleve olika beskattade, framhåller folkpensionsrevisionen, att detsamma gällde med nuvarande bestämmelser enligt 50 § kommunalskattelagen jämte anvisningar. Folkpensionärerna komme sålunda enligt revisionens mening icke i ett annat eller bättre läge genom den av ordsavdragskommittén tänkta anordningen. Men det bleve enklare för såväl den enskilde som taxeringsmyndigheterna.

Departementschefen. Såsom de sakkunniga framhållit har frågan om ändring av bestämmelserna angående folkpensionärernas beskattning kommit i annat läge sedan inom socialdepartementet igångsatts utredning av frågan om inkomstprövningen av vissa folkpensionsförmåner. De skäl de sakkunniga i övrigt anfört mot att i nuvarande läge ersätta gällande bestämmelser angående folkpensionärernas beskattning med en regel om skattefrihet för de inkomstprövade folkpensionerna synas mig jämväl förtjäna beaktande.

1950 års folkpensionsrevision har uttalat, att de sakkunnigas kritik mot anordningen att undantaga de inkomstprövade folkpensionerna från beskattning i själva verket drabbade även nuvarande bestämmelser. I anledning härav vill jag erinra om att dåvarande chefen för finansdepartemen-

tet i samband med framläggandet av förslag till nu gällande bestämmelser framhöll, att beskattningsnämnderna borde låta sig angeläget vara att i sådana fall, då en folkpensionärs sidoinkomst medfört en lika stor minskning av hans pensionsförmåner, så avväga det extra avdraget att det ytterligare inkomstförvärvet icke ytterst bleve för honom förlustbringande. I de tabeller som i flertalet län utfärdats till ledning för taxeringsnämnderna vid bedömning av det avdrag, som i varje särskilt fall bör medgivas jämlikt 50 § 2 mom. tredje stycket andra punkten kommunalskattelagen, torde också de sålunda anförda synpunkterna ha beaktats. Med nuvarande rättstillämpning lärer sålunda endast undantagsvis inträffa, att folkpensionärs förvärv av inkomst vid sidan av folkpensionen medför en hårdare beskattning utan att den sammanlagda inkomsten ökat.

Med hänsyn till vad jag i det föregående anført vill jag för min del avsluta mig till 1950 års skattelagssakkunnigas förslag att icke för närvarande genomföra någon ändring i fråga om folkpensionärernas beskattning. Till detta mitt ställningstagande har bidragit att den ändring av ifrågakvarande bestämmelser, som må anses önskvärd med hänsyn till omläggningen av det kommunala ortsavdragssystemet, utan olägenhet kan anstå ytterligare ett år. Det är nämligen att märka att det nya ortsavdragssystemet visserligen skall tillämpas vid uttagande av preliminär skatt under år 1952 men vid taxering först år 1953. Då löneavdrag för skatt icke sker å folkpensionsförmåner, skulle av det ändrade ortsavdragssystemet föranledda ändringar i fråga om folkpensionärernas beskattning icke vinna tillämpning förrän från och med 1953 års taxering även om beslut om sådana ändringar fattades redan nu. Skulle pågående utredning angående de inkomstprövade folkpensionsförmånerna hinna avslutas inom sådan tid, att av utredningen föranledda ändringar i folkpensioneringslagen kunna träda i kraft från och med den 1 januari 1953, skulle därav föranledda nya regler för folkpensionärernas beskattning kunna prövas av 1952 års riksdag och likväl vinna tillämpning redan vid 1953 års taxering.

3. Inkomstgränsen för skatteplikt.

Bestämmelser om skattepliktens inträde äro i kommunalskattelagen meddelade i 51 §. Med hänsyn till dessa bestämmelser kunna förekommande taxeringsfall indelas i grupper enligt följande uppställning:

Taxeringsfall:

- 1) Taxering i hemortskommun av fysisk person, som varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret.
- 2) Taxering i hemortskommunen av fysisk person, som varit bosatt här i riket under någon del av beskattningsåret.

Förutsättning för skattepliktens inträde:

Dels beräknad taxerad inkomst å minst 600 kronor och *dels* beräknad beskattningsbar inkomst å minst 10 kronor.

Enahanda förutsättningar som för grupp 1).

3) Taxering i annan kommun än hemortskommunen av fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, samt taxering av annan skattskyldig (fysisk person, som icke varit bosatt här i riket under någon del av beskattningsåret, samt juridisk person vare sig taxeringen sker i hemortskommunen eller i annan kommun).

Beräknad taxerad inkomst (vilken enligt 50 § 3 mom. kommunalskattelagen tillika utgör beskattningsbar inkomst) å minst 100 kronor.

Lika med den, som varit här i riket bosatt, anses den som här stadigvarande vistats.

De sakkunniga. De sakkunniga anföra beträffande grupperna 1) och 2), att bestämmelsen om beräknad taxerad inkomst å minst 600 kronor för närvarande hade självständig betydelse, enär det kommunala ortsavdraget kunde understiga 600 kronor. Funnes icke stadgandet om nämnda inkomstgräns, skulle skatteplikt alltså kunna uppkomma för personer med mindre än 600 kronor inkomst. Efter omläggningen av det kommunala ortsavdrags-systemet komme det lägsta kommunala ortsavdraget för person tillhörande grupp 1) att uppgå till 1 180 kronor. En inkomstgräns för skattepliktens inträde finge sålunda betydelse endast om den sattes högre än nämnda belopp. Emellertid innebure en sådan gräns, om den sattes nämnvärt högre än 1 180 kronor, en rubbning av det nyligen antagna ortsavdragssystemet och borde för den skull enligt de sakkunnigas mening icke komma i fråga. De sakkunniga ville i detta sammanhang anmärka, att den komplicerade frågan om undantagande av existensminimum från beskattning icke kunde erhålla en tillfredsställande lösning enbart genom en bestämmelse om viss minimiinkomst såsom förutsättning för skatteplikt.

Med den ståndpunkt, de sakkunniga sålunda intagit, förelåge icke anledning att bibehålla någon till den taxerade inkomsten knuten skattepliktsgräns beträffande personer tillhörande grupp 1). Skatteplikt borde alltså i princip föreligga så snart beskattningsbar inkomst förelåge.

Vad angår personer tillhörande grupp 2) framhålla de sakkunniga, att en inkomstgräns vid 600 kronor alltjämt ägde betydelse för sådana personer, enär de ägde rätt till allenast reducerat ortsavdrag. Enligt 48 § 3 mom. kommunalskattelagen skulle ortsavdraget för sådan person för varje kalendermånad eller del därav, som bosättningen här i riket varat, utgöra en tolfedel av det för helt beskattningsår bestämda avdraget. Efter det kommunala ortsavdragssystemets omläggning komme det lägsta kommunala ortsavdraget, som kunde ifrågakomma för sådan person, att uppgå till 90 kr. Avdrag å detta belopp tillkomme ensamstående skattskyldig i ortsgrupp I vid bosättning här i riket under en månad. Emellertid vore detta givetvis ett sällsynt undantagsfall, eftersom vid kortvarig vistelse i riket

den skattskyldige regelmässigt icke vore att anse som här bosatt eller här stadigvarande vistande. I de flesta fall, som i praktiken förekomme, torde ortsavdraget för skattskyldig ur förevarande grupp överstiga 600 kronor, och 600-kronorsgränsen skulle alltså komma att i stort sett sakna betydelse. Ett slopande av denna gräns skulle visserligen i ett fåtal fall medföra en viss skärpning vid jämförelse med gällande bestämmelser, men en sådan skärpning kunde å andra sidan icke anses obefogad. Om exempelvis en person, som vistats här under sådana omständigheter att han varit att anse såsom här bosatt, avflyttade redan efter någon månad och innan han ännu uppnått en inkomst av 600 kronor, syntes det icke påkallat att befria honom från skatt. I regel hade väl preliminär skatt innehållits, och den nuvarande 600-kronorsgränsen medförde i det anförda exemplet att en skatterestitution, vartill sakliga skäl icke föreläge, måste ske.

De sakkunniga anse på nu angivna grunder, att anledning att bibehålla en särskild, till den taxerade inkomsten knuten skattepliktsgräns icke heller föreligger beträffande skattskyldiga tillhörande grupp 2). Skattepliktens inträde borde jämväl för denna grupp i princip anknyta enbart till uppnåendet av beskattningsbar inkomst.

Beträffande skattskyldiga tillhörande grupp 3) ifrågasätta de sakkunniga icke någon ändring i sak. Då för dessa skattskyldiga den taxerade inkomsten tillika utgör beskattningsbar inkomst, kunde emellertid för vinnande av enhetlighet i uttryckssättet skattepliktens inträde jämväl för dem författningsmässigt hänföras till den beskattningsbara inkomsten.

De sakkunniga anföra vidare att, om 600-kronorsgränsen för skattepliktens inträde avskaffades, såsom förutsättning för skatteplikt kvarstode att beräknad beskattningsbar inkomst till visst belopp uppkomme. För närvarande utgjorde minimibeloppet för påföring av beskattningsbar inkomst 10 kronor för skattskyldiga tillhörande grupperna 1) och 2) samt 100 kronor för skattskyldiga tillhörande grupp 3). Med hänsyn till penningvärdets fall och lämpligheten av att undvika debitering av alltför små belopp syntes förstnämnda belopp böra höjas till 20 kronor. Beloppet syntes väl avvägt även med hänsyn till att det lägsta kommunala ortsavdraget för skattskyldig, som varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, utgjorde 1 180 kronor och att deklarationsplikt — såsom de sakkunniga i det följande komme att föreslå — då lämpligen borde inträda vid 1 200 kronors inkomst. Beträffande grupp 3) ifrågasattes i förevarande avseende icke någon ändring.

Slutligen framhålla de sakkunniga, att enahanda ändringar, som sålunda föresloges i 51 § kommunalskattelagen, borde vidtagas i 9 § 5 mom. förordningen om statlig inkomstskatt.

Remissyttrandena. I samtliga remissyttranden har de sakkunnigas förslag tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Departementschefen. De sakkunnigas förslag om ändrad inkomstgräns för skatteplikt har icke mötts av erinringar i remissyttrandena. Då jag icke heller för egen del har invändningar att rikta mot de sakkunnigas förslag, biträder jag detsamma.

4. Föreskrifter om deklarationsplikten.

Gällande bestämmelser. Bestämmelser rörande skyldighet att till ledning för egen taxering avlämna deklaration äro meddelade i 26 § taxeringsförordningen. I paragrafens första moment föreskrives, att vissa i momentet angivna skattskyldiga äro pliktiga att utan anmaning avlämna självdeklaration. I andra momentet stadgas att även den, som icke enligt första momentet har deklarationsskyldighet, är skyldig avgiva självdeklaration, om han därtill anmanas. Slutligen medgives i tredje momentet av paragrafen undantag från deklarationsskyldigheten för lapp, i vad avser inkomst av renskötsel eller i sådan rörelse nedlagd förmögenhet.

1) *Deklarationsskyldighet utan anmaning.*

Sådan skyldighet åligger endast »skattskyldig». Huruvida någon är att arfa såsom skattskyldig bedömes enligt 53 och 54 §§ kommunalskattelagen med anvisningar, 6 och 7 §§ förordningen om statlig inkomstskatt samt 6, 7 och 8 §§ förordningen om statlig förmögenhetsskatt. Med skattskyldig avses sålunda fysisk eller juridisk person, vilken i princip är pliktig att erlägga skatter som avses i nämnda författningar, oavsett om personen i fråga i det konkreta fallet haft inkomst, resp. förmögenhet av sådan storlek, att beskattningsbar inkomst resp. beskattningsbar förmögenhet skall påföras.

Förutsättningarna för deklarationsskyldighetens förhandenvaro äro angivna särskilt för juridiska personer och särskilt för fysiska personer.

Av de *juridiska personerna* skola följande alltid deklarerat, oavsett om de haft förvärvskälla eller icke eller om de äro skattskyldiga för förmögenhet eller icke, nämligen

a) verk eller bolag, som är försett med Kungl. Maj:ts oktroj, b) verk eller bolag, som blivit registrerat såsom aktiebolag, c) verk eller bolag, som står under offentlig kontroll, samt d) ekonomisk förening.

Annan juridisk person skall deklarerat allenast under förutsättning att den juridiska personen antingen under beskattningsåret haft förvärvskälla av beskaffenhet, att skattskyldighet för därav härflytande inkomst åligger honom, eller enligt 6 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt är skattskyldig för förmögenhet.

Fysisk person är skyldig att utan anmaning avlämna deklaration i följande fall, nämligen om han

a) nästföregående år varit taxerad till kommunal eller statlig inkomstskatt eller till statlig förmögenhetsskatt,

b) varit bosatt (stadigvarande vistats) här i riket under hela eller någon del av beskattningsåret och hans enligt kommunalskattelagen beräknade

taxerade inkomst i någon kommun eller hans enligt förordningen om statlig inkomstskatt beräknade taxerade inkomst uppgått till minst 600 kronor,

c) icke varit bosatt (stadigvarande vistats) här i riket under någon del av beskattningsåret men hans beräknade taxerade inkomst av angiven art uppgått till minst 100 kronor, eller

d) vid beskattningsårets utgång ägt förmögenhet, för vilken han är skattskyldig, å minst 30 000 kronor.

Vid bedömandet av fysisk persons deklarationskyldighet skola iakttagas vissa föreskrifter, föranledda av reglerna om äkta makars sambesättning och av stadgandet i 8 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt rörande skattskyldighet i vissa fall för hemmavarande barns förmögenhet.

Specialbestämmelser, avseende huruvida fysisk person skall anses bosatt här i riket eller ej, äro meddelade beträffande viss diplomatisk och konsulär personal jämte betjäning.

2) *Deklarationskyldighet efter anmaning.*

Efter anmaning av därtill befogad funktionär inom beskattningsväsendet är jämväl den, som icke på annan grund är deklarationskyldig, pliktig att avlämna deklARATION. Deklarationskyldighet kan på grund härav genom anmaning uppkomma även för fysisk eller juridisk person, som principiellt icke är skattskyldig.

3) *Undantag från deklarationsplikten.*

Från skyldigheten att avgiva självdeklARATION, antingen sådan skyldighet föreligger utan anmaning eller ålägges genom anmaning, har i taxeringsförordningen medgivits undantag allenast i ett avseende, nämligen såvitt angår lapp för inkomst av renskötsel eller för förmögenhet, nedlagd i sådan rörelse.

De sakkunniga. De sakkunniga erinra, att den nu gällande bestämmelsen om inträde av deklarationsplikt för fysiska personer vid en beräknad taxerad inkomst av 600 kronor anknöte till föreskrifterna om inträdet av skatteplikt vid en beräknad taxerad inkomst av 600 kronor och att ett upphävande av sistnämnda föreskrifter borde föranleda omprövning av stadgandena om deklarationsplikts inträde. Vid denna omprövning kunde lämpligen övervägas, i vad mån bestämmelserna i övrigt om deklarationsplikten kunde förenklas och rationaliseras. Deklarationsplikt och beräkning av taxerad inkomst, som icke vore av betydelse för beskattningen, borde därvid icke bibehållas enbart för påföring av pensionsavgifter till ringa belopp.

Vidare framhålla de sakkunniga att föreskrifterna om deklarationsplikts omfattning i främsta rummet riktade sig direkt till den skattskyldiga allmänheten. Med hänsyn härtill vore det önskvärt, att föreskrifterna i fråga om sitt sakliga innehåll anknöte till faktiska förhållanden, vilka utan större svårighet kunde bedömas av de skattskyldiga själva. Till formen borde föreskrifterna vara så enkla, att de i möjligaste mån kunde av envar förstås utan särskilda förklaringar eller anvisningar.

Vad beträffade deklarationsskyldighetens omfattning måste en avvägning ske mellan å ena sidan de skattskyldigas intresse av att skyldigheten begränsades och å andra sidan det allmännas intresse av att deklarationer avlämnades i all den utsträckning, som vore erforderlig för taxeringsarbetets ändamålsenliga bedrivande. I sistnämnda avseende framhålla de sakkunniga, att möjligheterna att inskränka deklarationsskyldigheten vore begränsade med hänsyn till svårigheten för beskattningsnämnderna att utan tillgång till deklaration bedöma, om en person borde åsättas taxering eller ej. Det låge för övrigt ofta i den skattskyldiges intresse, att deklaration avlämnades, då eljest en för hög taxering kunde komma att åsättas.

Vad först anginge de *juridiska* personerna saknades anledning att göra ändring i den önskränkta deklarationsskyldighet, som nu ålåge aktiebolag och ekonomiska föreningar. Däremot föresloges i förenklingssyfte att de särskilda föreskrifterna beträffande verk eller bolag, som vore försett med Kungl. Maj:ts oktroj eller stode under offentlig kontroll, skulle utgå. I den mån sådana skattskyldiga icke vore aktiebolag eller ekonomiska föreningar, vore det tillräckligt med de allmänna föreskrifter angående deklarationsplikt, som gällde för »andra juridiska personer».

Beträffande de sistnämnda vore deklarationsskyldigheten för närvarande beroende av om den juridiska personen under beskattningsåret haft förvärvskälla, varemot hänsyn icke toges till storleken av intäkterna eller till frågan om åsättande av taxering överhuvud taget kunde ifrågakomma. Formellt vore sålunda exempelvis en ideell förening e. d. med en aldrig så obetydlig ränteinkomst deklarationspliktig. Deklarationsskyldigheten borde enligt de sakkunnigas uppfattning utan olägenhet kunna inskränkas till att avse juridiska personer med bruttointäkt å minst 100 kronor, motsvarande den inkomstgräns, vid vilken skatteplikt för ifrågavarande skattskyldiga tidigast kunde inträda.

I förevarande avseende liksom när det gäller fysiska personer ansåge de sakkunniga det vara fördelaktigare att anknyta deklarationsskyldighetens inträde till ett sådant för den skattskyldige själv lättbedömligt faktiskt förhållande som att han haft bruttointäkter till visst belopp än att anknyta till det taxeringstekniska begreppet »beräknad taxerad inkomst». Beräkningen av taxerad inkomst förutsatte stundom sådana bedömanden, exempelvis av skatteplikt beträffande viss inkomst eller befogenheten av ett yrkat avdrag, att den skattskyldige icke borde betungas därmed. Huruvida skattskyldigs bruttointäkter ur en eller flera förvärvskällor sammanlagt uppnått visst gränobelopp torde däremot utan svårighet kunna bedömas av den skattskyldige själv. I detta sammanhang ville de sakkunniga erinra om att enligt 20 § kommunalskattelagen med bruttointäkt förstodes samtliga ur förvärvskälla under visst beskattningsår härflutna intäkter i penningar eller penningars värde.

I fråga om de *fysiska* personerna borde huvudregeln bliva den, att deklarationsskyldighet inträdde, då bruttointäkterna av olika förvärvskällor sammanlagt uppgått till 1 200 kronor för den, som varit bosatt eller sta-

digvarande vistats i riket under hela beskattningsåret, och 100 kronor för den, som ej alls eller under blott någon del av beskattningsåret varit här bosatt eller här stadigvarande vistats. Förstnämnda belopp hade de sakkunniga valt med hänsyn till att det lägsta kommunala ortsavdraget för tiden från och med den 1 januari 1952 bleve 1 180 kronor. Då skatteplikt enligt förslaget skulle inträda vid beskattningsbar inkomst å 20 kronor, komme alltså alla skattskyldiga, vilka skulle påföras beskattningsbar inkomst i hemortskommunen, att omfattas av en på angivet sätt utformad deklarationsplikt. Beloppet 1 200 kronor funne de sakkunniga lämpligt även med hänsyn till att deklarationspliktsgränsen borde sättas vid ett avjämnat tal, som utgjorde en lämplig utgångspunkt, då de skattskyldiga skulle bedöma förhandenvaro av deklarationsplikt. Det stora flertalet av de skattskyldiga hade inkomster, som väsentligt överstege det angivna beloppet, varför deklarationsskyldigheten för dem tedde sig självfallen. Ett verkligt övervägande i denna fråga uppkomme endast för personer, vilkas inkomster hölle sig vid gränsen för skyldighetens inträdande. För dessa personer ansåges föreskriften om en inkomst under beskattningsåret av 1 200 kronor för hela året eller i genomsnitt 100 kronor för månad såsom gräns för deklarationsskyldighetens inträde vara väl lämpad.

De sakkunniga påpeka att enligt den föreslagna regeln beskattningsbar inkomst enligt kommunalskattelagen i något enstaka fall kunde tänkas uppkomma för fysisk person utan att deklarationsskyldighet föreläge. Så vore fallet, om de sammanlagda bruttointäkterna för en person, som varit bosatt här under hela beskattningsåret, understeg 1 200 kronor men intäkterna hänförde sig till förvärvskälla i annan kommun än hemkommunen till så stort belopp, att till kommunal inkomstskatt beskattningsbar inkomst där uppkomme. Sådana fall torde emellertid, framhålls det, i praktiken vara så sällsynta, att de icke motiverade den komplicerad av bestämmelserna, som en formell utvidgning av deklarationsskyldigheten till dessa fall skulle medföra. Vidare anmärkes, att skattskyldigheten i det anförda exemplet skulle bortfalla, om skattskyldig, såsom av 1944 års skattesakkunniga föreslagits (SOU 1945: 35), komme att medgivas rätt till åtnjutande av ortsavdrag i annan kommun än hemortskommunen.

För personer, som varit i riket bosatta allenast en del av beskattningsåret, hade deklarationsplikten — i anslutning till vad som förordats i fråga om skatteplikt för sådana skattskyldiga — föreslagits skola inträda vid bruttointäkt å minst 100 kronor. Denna gräns finge anses lämplig jämväl för personer, som icke varit bosatta i riket under någon del av beskattningsåret, då densamma motsvarade det lägsta belopp, vid vilket skatteplikt för sådan person kunde inträda.

Nu gällande bestämmelser om deklarationsplikt på grund av skattskyldighet för förmögenhet borde lämnas utan ändring. Med hänsyn till att förmögenhetsskatten numera vore fristående från inkomstbeskattningen borde emellertid reglerna rörande såväl fysiska som juridiska personers deklarationsplikt på grund av skattskyldighet för förmögenhet sammanföras under en punkt.

De sakkunniga anmärka, att de i sitt förslag icke medtagit någon svarighet till nu gällande föreskrift om deklara-tionsplikt för den, som nästföregående år varit taxerad till kommunal eller statlig inkomstskatt eller till statlig förmögenhetsskatt. En föreskrift av denna innebörd kunde, med den utformning av deklara-tionsplikten som föreslagits, icke anses fylla något egentligt behov. Den stode icke heller helt i överensstämmelse med principen, att deklara-tionsplikten borde grundas på förhandenvaron av faktiska, för den skattskyldige själv lättbedömliga förhållanden. I de fall, då föreskriften skulle vara av betydelse för taxeringsarbetet, kunde nämligen den skattskyldige stundom antagas sakna kännedom om att han blivit taxerad och sålunda hava giltig ursäkt att åberopa för sin underlåtenhet att deklarerat. De skattskyldiga saknade i allmänhet kännedom om att deklara-tionsplikt föreläge i nu berörda fall och de kunde på grund härav drabbas av rättsförluster, som för dem tedde sig såsom obefogade.

Anledning att vidtaga ändring i fråga om skyldigheten att efter anmaning avlämna självdeklara-tion eller i fråga om lapp medgivet undantag från deklara-tionsplikt föreläge enligt de sakkunnigas uppfattning icke.

Remissyttranden. De av de sakkunniga föreslagna reglerna för deklara-tionsplikten ha tillstyrkts av flertalet remissinstanserna.

Sålunda ha *socialstyrelsen, pensionsstyrelsen, överståthållarämbetet* samt *länsstyrelserna i Östergötlands, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Västmanlands, Gävleborgs, Jämtlands* och *Norrbottnens län, Svenska stadsförbundet, Landskommunernas förbund* och *Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund* tillstyrkt de sakkunnigas förslag i förevarande avseende eller lämnat detsamma utan erinran.

Jämväl *kammarrätten* tillstyrker förslaget, därvid kammarrätten dock uttalat viss tvekan i fråga om slo-pandet av den ovillkorliga deklara-tionsplikt för den som nästföregående år varit taxerad till kommunal inkomstskatt eller statlig inkomstskatt eller statlig förmögenhetsskatt. Kam-marrätten anför:

Erinran om skyldigheten att avgiva deklara-tion finnes införd på fram-trädande plats i anvisningarna till ledning vid deklara-tions ifyllande. Dessutom borde det ligga nära till hands för den, som ett år deklarerat, att följande år förvissa sig om, huruvida han då är deklara-tions-skyldig eller ej. Eftersom han i regel erhåller debetsedel å slutlig skatt bör han icke vara okunnig om, att han varit taxerad och därför nästföljande år är deklara-tions-skyldig.

Det ligger i sakens natur, att, om en person varit visst år taxerad, taxeringsmyndigheterna hava intresse av att jämväl nästföljande år erhålla deklara-tion från honom för att kunna bedöma, om han fortfarande bör taxeras. Detta torde särskilt vara fallet i större städer, där taxeringsnämndens ledamöter icke kunna antagas äga närmare personlig kännedom om vederbörandes ekonomiska förhållanden.

Statskontoret anser det kunna ifrågasättas, om en gräns för deklara-tionsplikten vid 1 200 kronor komme att tillgodose det allmännas intresse

av att deklARATIONER avlämnades i all den utsträckning, som vore erforderlig för taxeringsarbetets effektiva bedrivande, och anför i detta avseende:

Till intäkt av tjänst hänföres icke blott avlöning och annan förmån i penningar utan även naturaförmåner såsom vivre, kost, bostad, bränsle och dylikt. Man lär med stor sannolikhet få räkna med att åtskilliga inkomsttagare vid bedömande av frågan, om deklARATIONSSKYLDIGHET föreligger, förbise värdet av naturaförmån, vilket kan medföra, att deklARATION icke avlämnas, ehuru så rätteligen bort ske. För att så vitt möjligt tillförsäkra beskattningsnämnderna tillgång till deklARATIONER i erforderlig utsträckning, synes det böra övervägas att bestämma nu ifrågasvarande deklARATIONSGRÄNS till förslagsvis 1 000 kronor.

Socialstyrelsen och pensionsstyrelsen erinra, att i lagen om allmän sjukförsäkring finnes inkomstgränser för tillhörigheten till sjukpenningförsäkringen vid 600 och 1 000 kronors årsinkomst av förvärvsarbete. Dessa gränser voro visserligen icke direkt anknutna till inkomsttaxeringen, men en höjning av gränsen för deklARATIONSPLIKTEN komme att påverka de praktiska möjligheterna att tillämpa lagen om allmän sjukförsäkring i nämnda avseenden. Den föreslagna författningsändringen kunde därför komma att påkalla, att sjukförsäkringslagen ändrades, innan densamma sattes i kraft.

Överståthållarämbetet framhåller, att de sakkunnigas författningsförslag, i vad avser deklARATIONSPLIKT på grund av förmögenhetsinnehav, hänförde sig till den skattepliktiga förmögenheten, det vill säga kapitalvärdet av skattskyldigs tillgångar i den mån detsamma överstege kapitalvärdet av hans skulder. Motsvarande, nu gällande bestämmelser avsåge skattskyldigs förmögenhet, varmed torde avses bruttoförmögenheten. Juridisk person vore enligt nuvarande bestämmelser deklARATIONSSKYLDIG så snart den juridiska personen enligt 6 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt vore skattskyldig för förmögenhet. Då de sakkunniga icke avsett att i förevarande avseende vidtaga någon ändring i gällande bestämmelser, borde den nuvarande lydelsen av dessa bestämmelser i sak bibehållas.

Länsstyrelsen i Uppsala län anför erinringar mot förslaget allenast i vad avser andra juridiska personer än aktiebolag och ekonomiska föreningar. För dessa dessa andra juridiska personer gällde för närvarande under viss förutsättning ovillkorlig deklARATIONSPLIKT. Erfarenheten hade givit vid handen, att vissa skattskyldiga av denna kategori, bl. a. stiftelser samt ideella och andra föreningar (t. ex. idrottsföreningar), om vilkas förekomst taxeringsnämnderna icke alltid ägde kännedom, i stor utsträckning försummade sin deklARATIONSSKYLDIGHET. Gjordes deklARATIONSPLIKTEN villkorlig, skulle försummelseerna säkerligen komma att öka.

Länsstyrelsen i Västmanlands län, som förklarar sig finna de föreslagna bestämmelserna innebära ett bestämt företräde framför nu gällande bestämmelser, har ifrågasatt en sådan utformning av reglerna för fysisk persons deklARATIONSPLIKT, att sådan plikt skulle inträda, dels då de sammanlagda bruttointäkterna i hemortskommunen uppginge till minst 1 200 kronor, dels ock då de sammanlagda bruttointäkterna i annan kommun, i

förekommande fall minskade med s. k. procentavdrag, uppgingo till minst 100 kronor. Ur synpunkten att bestämmelserna om deklarationsplikten borde göras så enkla som möjligt kunde mot en sådan utvidgning av deklarationskyldigheten knappast göras befogade invändningar. De fall, som skulle omfattas av den föreslagna utvidgningen, vore dock, såsom de sakkunniga framhållit, i praktiken sällsynta. Länsstyrelsen ville därför icke motsätta sig, att bestämmelserna om inträdet av deklarationsplikten även på denna punkt utformades i enlighet med de sakkunnigas förslag.

Departementschefen. De sakkunniga ifrågasätta icke ändring i den ovillkorliga deklarationsplikt, som för närvarande åligger aktiebolag och ekonomiska föreningar. Föreskrifterna om bolags deklarationsplikt ha dock förenklats genom att ur författningstexten bortrensats vissa bestämmelser som numera sakna praktisk betydelse. Jag har intet att invända mot de sakkunnigas förslag, som på denna punkt icke mött någon erinran i remissyttrandena.

I fråga om andra juridiska personer än bolag och ekonomiska föreningar föreslås en viss inskränkning av nu gällande deklarationsplikt. Enligt gällande bestämmelser äro de ifrågavarande juridiska personerna deklarationspliktiga, så snart de överhuvud taget haft förvärvskälla, och sålunda även om intäkterna däri varit så obetydliga att skatteplikt icke kan ifrågakomma. Enligt de sakkunnigas förslag skulle däremot deklarationsplikt föreligga endast om bruttointäkterna av en eller flera förvärvskällor under beskattningsåret uppgått till sammanlagt minst 100 kronor. Allenast en av de hörda myndigheterna har uttalat tvekan på denna punkt. För egen del finner jag de sakkunnigas förslag ändamålsenligt, då deklarationsplikt enligt förslaget skulle komma att åligger alla juridiska personer med sådan inkomst att de överhuvud kunna åsättas taxering, medan övriga juridiska personer skulle vara fria från den ovillkorliga skyldigheten att avgiva deklARATION. — I detta sammanhang vill jag gentemot vad länsstyrelsen i Uppsala län anfört anmärka, att det icke torde bliva svårare för myndigheterna att övervaka efterlevnaden av de föreslagna bestämmelserna om begränsad deklarationsplikt än av de nu gällande reglerna, som i vissa fall sträcka sig längre än som av behovet kan anses påkallat.

För fysisk person är — bortsett från den som föregående år varit taxerad — skyldigheten att avlämna självdeklARATION beroende av att vederbörande uppnått viss inkomst och de nu gällande bestämmelserna hänföra sig i detta hänseende till det taxeringstekniska begreppet taxerad inkomst. De sakkunniga föreslå, att deklarationskyldigheten i stället skall göras beroende av huruvida den skattskyldiges bruttointäkter uppnått visst gränobelopp, i vissa fall 1 200 kronor och i andra fall 100 kronor. Förslaget har i detta hänseende lämnats utan någon erinran och jag ansluter mig till detsamma, då det synes bliva lättare för skattskyldig att enligt de nya reglerna själv bedöma, om han är deklarationspliktig eller ej. I principellt hänseende medföra de nya reglerna en utvidgning av deklarationskyldigheten, i det att skattskyldigs bruttointäkter regelmässigt äro större än hans taxerade inkomst, men detta finner jag icke innebära någon

olägenhet. Det är önskvärt att personer i gränsskiktet mellan de deklara-tionsskyldiga och de icke deklARATIONSSKYLDIGA i tveksamma fall hellre avgiva deklaration än underlåta det, då härigenom kan förebyggas, såväl att inkomster undgå taxering som att personer taxeras utan att ha upp-nått erforderlig inkomst.

Det torde i förevarande hänseende vara tillräckligt att — såsom de sakkunniga föreslagit — skyldigheten att avlämna deklaration inträder vid uppnåendet av den inkomst, som lägst kan föranleda åsättande av be-skattningsbar inkomst. Att såsom i ett remissyttrande ifrågasatts sätta gränsen ännu lägre synes mig icke böra ifrågakomma, helst som de före-slagna reglerna enligt vad jag nyss framhållit innebära en viss utvidgning av deklARATIONSPLIKTEN genom densamma anknnytning till bruttointäkterna i stället för till den taxerade inkomsten.

I likhet med de sakkunniga anser jag, att deklARATIONSPLIKTI I princip bör föreskrivas endast då så är påkallat med hänsyn till skatteförfatt-ningarna. Jag återkommer i annat sammanhang till de konsekvenser, som de föreslagna reglerna medföra för påföringen av pensionsavgifter.

Beträffande förslaget att upphäva den nu gällande ovillkorliga deklara-tionsplikten för den, som nästföregående år varit taxerad, har viss tvekan uttalats allenast av kammarrätten. Då bibehållandet av ifrågavarande be-stämmelse icke synes mig påkallat i det allmännas intresse och dess upp-hävande kan skydda skattskyldiga mot opåräknade rättsförluster, har jag intet att erinra mot de sakkunnigas förslag.

Med anledning av vad överståthållarämbetet anfört har 26 § 1 mom. första stycket 4) omformulerats i syfte att deklARATIONSSKYLDIGHET på grund av förmögenhetsinnehav må inträda redan då skattskyldigs bruttotillgångar av beskaffenhet att skola upptagas vid förmögenhetsberäkningen uppgått till ett värde av 30 000 kronor. Enligt de sakkunnigas förslag skulle deklARATIONSPLIKTEN inträda först då den skattepliktiga förmögenheten, d. v. s. tillgångarnas värde efter avdrag av skulderna, uppnått nyssnämnda belopp. Innehörden av ifrågavarande bestämmelse i dess nu gällande avfattning har varit föremål för olika uppfattningar.

I 31 och 36 §§ taxeringsförordningen ha vidtagits redaktionella änd-ringar i syfte att ernå överensstämmelse med den föreslagna nya lydelsen av 26 § samma förordning.

5. Beräknad taxerad inkomst såsom underlag för påföring av pensionsavgift.

Gällande bestämmelser. Enligt 19 § lagen den 29 juni 1946 om folkpension-ering skall såsom bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen för varje år pensionsavgift erläggas av envar svensk medborgare, dock ej för år före det, under vilket han fyller aderton år, eller efter det, under vilket han fyllt sextiosex år, eller för år, för vilket han icke är i riket mantals-skriven. Pensionsavgift erlägges ej heller av person, som den 1 juli det

år avgiften skall slutligen påföras åtnjuter folkpension eller förlorat sitt svenska medborgarskap, eller för den som vid nämnda tidpunkt avlidit. — Beloppet av den pensionsavgift, som skall av avgiftspliktig årligen erläggas, utgör en procent av hans enligt förordningen om statlig inkomstskatt för året taxerade belopp eller, om den avgiftspliktige är gift och mantalskriven såsom tillhörande samma hushåll som sin make, en halv procent av makarnas sammanlagda taxerade belopp. För varje avgiftspliktig är dock lägsta avgift sex kronor och högsta avgift 100 kronor. — Pensionsavgift, som enligt nyss angivna grunder ej skulle vara bestämd till helt antal kronor, skall med uteslutande av öretalet utgå efter närmast lägre hela krontal.

De sakkunniga. De sakkunniga framhålla, att enligt gällande bestämmelser skyldighet att erlägga pensionsavgift inträdde vid betydligt lägre inkomst än den som medförde skatteplikt enligt förordningen om statlig inkomstskatt. På grund därav hade i 86 § taxeringsförordningen, som innehölle bestämmelser bland annat om förande av inkomstlängd, särskilda föreskrifter måst meddelas om införande i berörda längd av beräknad taxerad inkomst för enligt folkpensioneringslagen avgiftspliktig person, för vilken taxering enligt förordningen om statlig inkomstskatt icke åsattes. Berörda föreskrift i 86 § taxeringsförordningen innebure en extra belastning för taxeringsmyndigheterna utöver den som betingades av själva taxeringsförfarandet. Merarbetet för taxeringsnämnderna framträdde i än högre grad efter 1947 års statsskattereform, som bland annat medfört höjning av lägsta ortsavdrag från 600 kronor till 1 600 kronor.

De sakkunniga erinra, att de föreslagit sådan ändring i bestämmelserna om deklaraionsplikt, att fysisk person, som vore här i riket bosatt under hela beskattningsåret, skulle fullgöra deklaraionsplikt först om bruttointäkterna sammanlagt uppgått till 1 200 kronor. Om detta förslag bifölles, kunde beräknad taxerad inkomst för person med bruttointäkt understigande 1 200 kronor icke vidare införas i taxeringslängden. Fråga uppkomme då, i vad mån detta borde medföra ändring av grunderna för påföring av pensionsavgifter enligt lagen om folkpensionering. Härvid borde beaktas, att personer med lägre beräknad taxerad inkomst än 1 200 kronor i allmänhet icke kunde anses äga någon som helst skattekraft och följaktligen icke heller borde belastas med tvångsmässiga avgifter av ifrågasvarande slag. Vidare borde beaktas angelägenheten av att arbets- och kostnadskrävande debiterings-, upphörds- och indrivningsåtgärder icke föreskrevs med avseende å avgiftsbelopp av alltför obetydlig storlek. De sakkunniga ville därför för sin del förorda, att pensionsavgift alltjämt skulle utgå med en procent av den enligt förordningen om statlig inkomstskatt taxerade inkomsten, men att personer, som icke uppnådde 1 200 kronors beräknad taxerad inkomst, befriades från avgiftsskyldighet. De sakkunniga ville i anslutning till det sist sagda även erinra om den förändring av penningvärdet, som ägt rum sedan avgiftens minimibelopp bestämdes till 6 kronor.

Därest den avgiftspliktige vore gift och mantalskriven såsom tillhörande

samma hushåll som sin make, borde pensionsavgift alltså utgå med en halv procent av makarnas sammanlagda taxerade inkomster; befrielse från avgiftsskyldighet borde föreskrivas i de fall, då makarnas sammanlagda beräknade taxerade inkomster understeg 1 200 kronor. De sakkunniga ville i detta sammanhang erinra om att för äkta makar deklarationsplikten bedömdes med hänsyn till makarnas sammanlagda inkomst.

De sakkunniga anföra, att de icke ansett sig böra igångsätta någon statistisk utredning för beräkning av den inkomstminskning, som de sakkunnigas förslag rörande pensionsavgifterna skulle medföra. Enligt en av 1949 års uppbördssakkunniga verkställd utredning, av vilken de sakkunniga lämnats tillfälle taga del, skulle emellertid sammanlagda beloppet debiterade pensionsavgifter för personer, vilka icke uppnått 600 kronors taxerad inkomst, kunna approximativt uppskattas till en miljon kronor. Vad anginge personer med taxerad inkomst överstigande 600 men understigande 1 200 kronor kunde dem påförda pensionsavgifter beräknas till inemot två miljoner kronor. Emellertid underlätto de minsta inkomsttagarna i betydande utsträckning att erlægga pensionsavgifter och då dessa avgifter med hänsyn till de avgiftsskyldigas ringa inkomster ofta icke kunde uttagas tvångsvis, måste avgifterna i stor utsträckning avkortas. Att så vore fallet hade uppgivits bl. a. i vissa remissyttranden över ortsavdragskommitténs betänkande. Det verkliga inkomstbortfallet finge därför antagas uppgå till ett förhållandevis obetydligt belopp. Emot detta inkomstbortfall borde ställas den kostnadsbesparing, som vunnes genom lättnader i arbetet för taxerings-, uppbörds- och indrivningsmyndigheter.

Remissyttrandena. De sakkunnigas förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av *kammarrätten, överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Västmanlands, Gävleborgs, Jämtlands och Norrbottens län, Svenska stadsförbundet och Landskommunernas förbund samt Taxeringsnämndsordförandenas riksförbund.*

Överståthållarämbetet ifrågasätter — jämte det ämbetet tillstyrker de sakkunnigas förslag — huruvida icke längre gående förenklingar i fråga om uttagandet av folkpensionsavgifter borde övervägas. I realiteten vore avgiften en form av allmän skatt. De erlagda avgifterna täckte endast till en mindre del det allmännas kostnader för folkpensioneringen; dessa bestredes väsentligen av egentliga skattemedel. Det syntes därför kunna ifrågasättas, huruvida det enbart av psykologiska skäl — vilkas värde för övrigt vore diskutabelt — kunde vara erforderligt att bibehålla den nuvarande ordningen med påföring av en särskild avgift för folkpensioneringen. Om denna avgift sammansloges med den statliga inkomstskatten, skulle ernås en betydande förenkling med åtföljande besparing av kostnader för debitering och uppbörd. Ansågs en så långt gående förenkling icke böra genomföras, skulle ändock vissa icke oväsentliga fördelar ur administrativ synpunkt vinnas, om debiteringen av folkpensionsavgifter — i likhet med debitering av egentlig skatt — skedde på grundval av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten.

Länsstyrelsen i Uppsala län anför, att det relativt obetydliga inkomstbortfall, som statsverket finge vidkännas vid genomförande av de sakkunnigas förslag, torde motvägas av minskade kostnader för avgifternas debitering, indrivning och redovisning.

Länsstyrelsen i Gotlands län anser det önskvärt, att fördelningen av de pensionsavgifter, som makar sammanlagt hade att erlägga då båda makarna hade taxerad inkomst, verkställdes efter förhållandet mellan makarnas taxerade inkomster och icke såsom nu med hälften å vardera maken. Härigenom skulle uppnås bättre överensstämmelse med reglerna för uppbörd av preliminär skatt.

Länsstyrelsen i Hallands län finner de sakkunnigas förslag innebära praktiska fördelar men anser sig dock icke vilja göra något bestämt uttalande i själva principfrågan.

I avstyrkande riktning uttala sig *statskontoret*, *socialstyrelsen* och *pensionsstyrelsen*.

Statskontoret erinrar om chefens för socialdepartementet uttalande i prop. 1946: 220 med förslag till lag om folkpensionering, att det av psykologiska skäl kunde vara av värde, att envar medborgare under sin arbetsföra ålder finge erlägga en särskild pensionsavgift. Bl. a. hade detta betydelse för den icke obetydliga kategori av medborgare, som icke taxerats till statlig inkomstskatt men likväl borde kunna bidra till folkpensioneringen. Detta uttalande hade icke föranlett erinran från riksdagens sida (prop. 1946: 220 sid. 120, första särsk. utsk. 1946: 1 sid. 34, rd. skr. 1946: 425). Mot bakgrunden av den av statsmakterna sålunda intagna ståndpunkten och för att ej förtaga folkpensioneringen dess karaktär av allmän pensionsförsäkring ansåge statskontoret någon avgiftsbefrielse på sätt de sakkunniga föreslagit icke nu böra komma i fråga. Därest gränsen för deklaraionsplikt i enlighet med vad statskontoret anfört skulle bestämmas till 1 000 kronor, skulle något taxerat belopp såsom underlag för påföring av pensionsavgift framdeles icke kunna beräknas för dem, vilkas inkomster understeg nämnda belopp. I dylika fall skulle pensionsavgiften icke gärna kunna utgå med annat belopp än minimibeloppet, 6 kronor. Härigenom skulle emellertid en avgiftsminskning uppkomma i sådana fall, då pensionsavgift nu utginge med 7, 8 eller 9 kronor. För undvikande av dylika mindre tillfredsställande konsekvenser ville statskontoret för sin del föreslå, att minimiavgiften höjdes från 6 till förslagsvis 9 kronor. I detta sammanhang ville ämbetsverket emellertid framhålla, att — sedan folkpensionerna numera indexreglerats — en allmän höjning av pensionsavgifterna borde övervägas.

Jämväl *socialstyrelsen* erinrar om den vid folkpensioneringsreformens genomförande intagna ståndpunkten, att folkpensioneringens karaktär av försäkring i viss mån borde bibehållas. Motsvarande synpunkter hade anlagts även beträffande sjukförsäkringen, till vilken de, som fölle under inkomstgränsen för sjukpenningsförsäkringen, skulle erlägga en avgift för enbart sjukvårdsförsäkring, beräknad till 4 kronor. Det syntes knappast lämpligt att nu närmast av tekniska skäl frångå den ståndpunkt, som stats-

makterna endast för några år sedan intagit, utan närmare utredning om i vilken omfattning de ifrågavarande avgifterna inflöte samt vilka befolkningsgrupper, som berördes. Ämbetsverket ville därför förorda, att frågan gjordes till föremål för ytterligare utredning och överväganden, därvid såväl folkpensioneringens som sjukförsäkringens förhållanden borde uppmärksammas.

Slutligen har *pensionsstyrelsen* framhållit, att de sakkunnigas förslag aktualiserade frågan i vad mån och på vad sätt socialförsäkringsavgifter skulle uttagas. Man hade hittills ansett det naturligt att alla medborgare i arbetsför ålder åtminstone i någon mån bidro till sin pensionering. På samma sätt utginge 1947 års lag om allmän sjukförsäkring från att alla svenska medborgare, som vore bosatta i riket, i princip skulle från och med ingången av kalendermånaden näst efter den varunder han fyllt 16 år genom medlemskap i allmän sjukkassa vara sjukförsäkrad. Sådan försäkringsplikt medförde även avgiftsskyldighet. Avgifterna kunde i vissa fall uppgå till ganska obetydliga belopp och sålunda vara av ungefär samma storleksordning som den lägsta nu utgående pensionsavgiften. Avgifterna skulle liksom pensionsavgifterna uppbäras tillsammans med de allmänna skatterna. Ett avskaffande av skyldigheten att erlægga pensionsavgifter för personer med mindre än 1 200 kronors taxerad inkomst borde sålunda medföra, att man icke heller skulle uttaga sjukkasseavgifter av dessa, då den allmänna sjukförsäkringen trädde i kraft. Detta skulle i sin tur innebära, att staten finge till kassorna erlægga avgifter för ifrågavarande medborgare.

Pensionsstyrelsen anför vidare:

Enligt styrelsens mening kan det icke anses försvarligt att av bekvämlighetsskäl göra avsteg från de tankegångar som hittills legat till grund för ordnandet av socialförsäkringen i vårt land. Vad av de sakkunniga anförts synes i stället aktualisera frågan huruvida det kan vara lämpligt att socialförsäkringsavgifter debiteras tillsammans med allmänna skatterna. Fråga är om icke en ändring i detta avseende bör komma till stånd, i första hand beträffande avgifterna till den allmänna sjukförsäkringen.

I avbidan på en mera allsidig och ingående prövning rörande socialförsäkringsavgifternas natur och indrivningssättet för desamma synes det styrelsen vara riktigast att pensionsavgifter såsom hittills påföras även dem som icke bli taxerade enligt förordningen om statlig inkomstskatt.

Uppenbart är dock att avgifter varierande efter inkomsten icke lämpligen kunna uttagas av personer som icke äro inkomsttaxerade. Möjlighet finnes dock att av alla dessa uttaga 6 kronor eller annat lämpligt belopp, dock högst 12 kronor. Enligt styrelsens mening kan ifrågasättas huruvida icke en höjning av minimiavgiften till 10 kronor är motiverad med hänsyn till den förändring av penningvärdet som inträffat.

Pensionsstyrelsen ifrågasätter slutligen, huruvida icke, om ändring i 19 § lagen om folkpensionering skall vidtagas, ändring borde vidtagas jämväl i fråga om första styckets andra punkt. Ämbetsverket yttrar härom:

Enligt vad pensionsstyrelsen förspott vållar bestämmelsens nuvarande utformning en del svårigheter för skattemyndigheterna i de fall folkpension utgår retroaktivt. Det kan därför ifrågasättas huruvida icke punkten borde erhålla följande lydelse: »Pensionsavgift erlägges ej heller av person som under juni månad det år avgiften skall slutligen påföras ägt uppbära folkpension eller den 1 juli samma år förlorat sitt svenska medborgarskap,

eller för den som vid nämnda tidpunkt avlidit». Det föreslagna uttrycket »uppbära folkpension» bör tolkas så att för befrielse från pensionsavgift skall erfordras icke endast att pensionsrätt föreligger för juni månad utan även att folkpension faktiskt kunnat lyftas under månaden antingen av pensionstagaren själv eller av annan som varit berättigad därtill.

Departementschefen. Gällande bestämmelser om förande av taxeringslängder innebära, att till ledning för påföring av pensionsavgift enligt lagen om folkpensionering anteckning i inkomstlängden om beräknad taxerad inkomst enligt förordningen om statlig inkomstskatt skall ske för person i avgiftspliktig ålder, även om den beräknade taxerade inkomsten *icke* uppgår till sådant belopp, att någon beskattningsbar inkomst uppkommer. Då det belopp, som vid beräkning av den beskattningsbara inkomsten enligt förordningen om statlig inkomstskatt skall avgå från den taxerade inkomsten, kan för skattskyldig som varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret uppgå till 3 000 kronor — eller till 5 000 kronor, om skäl att bevilja avdrag för nedsatt skatteförmåga med högsta tillåtna belopp anses föreligga — har nyss berörda föreskrift inneburit, att enligt statsskatteförordningen beräknad taxerad inkomst införts i inkomstlängderna för ett jämförelsevis stort antal personer, vilka icke skolat påföras statlig inkomstskatt. Denna enbart av avgiftsplikten enligt folkpensioneringslagen betingade inkomstberäkning och längdföring har emellertid i realiteten icke vållat taxeringsmyndigheterna merarbete av betydelse, då personer av nu ifrågavarande kategori regelmässigt skolat åsättas taxering till kommunal inkomstskatt, varför inkomstberäkning och längdföring av denna anledning i varje fall måst ske. Med hänsyn till de låga belopp, vartill de kommunala ortsavdragen uppgått, har taxering enligt kommunalskattelagen i allmänhet skolat åsättas, så snart skattskyldigs inkomst uppgått till eller blott obetydligt överstigit 600 kronor.

I och med ikraftträdandet av den kommunala ortsavdragsreformen kommer det lägsta kommunala ortsavdraget för fysisk person, som varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, att utgöra 1 180 kronor. Godtages mitt förut framlagda förslag att skatteplikt till kommunal inkomstskatt för fysisk person skall inträda vid en beskattningsbar inkomst av 20 kronor, kommer sådan person, som varit bosatt här i riket under hela beskattningsåret, icke under några förhållanden att påföras allmän kommunal-skatt, om ej den taxerade inkomsten uppgår till 1 200 kronor. Då de statliga ortsavdragen äro väsentligt högre än de kommunala, ligger den inkomstgräns, under vilken statlig inkomstskatt icke ifrågakommer, åtskilligt högre än 1 200 kronor.

Den i kommunala ortsavdragsreformen innefattade höjningen av den lägsta inkomstgräns, vid vilken skyldighet att erlægga direkta skatter kan inträda, har föranlett omprövning av föreskrifterna rörande skyldigheten att avlämna självdeklaration till ledning vid inkomsttaxeringen och jag har därvid funnit mig höra förorda, att skyldigheten att avlämna självdeklaration efter ikraftträdandet av nyssnämnda reform anknytes till uppnåendet av den inkomstnivå, vid vilken skyldighet att erlægga direkta skatter enligt reformen tidigast kan inträda. Jag har sålunda föreslagit, att

deklarationsplikt för fysisk person, som varit bosatt i riket under hela beskattningsåret, skall inträda vid 1 200 kronors inkomst. Därvid har jag utgått från att proceduren med avlämnande av självdeklaration, åsättande av taxering, debitering och uppbörd av skatt samt, i förekommande fall, restföring och indrivning bör av praktiska skäl förekomma endast beträffande sådana personer, som möjligen kunna bli skyldiga att erlägga direkta skatter. Att föreskriva enahanda procedur beträffande personer med inkomster *under* den gräns, vid vilken skyldighet att erlägga direkta skatter kan inträda, enbart i syfte att erhålla underlag för påföring av pensionsavgifter å så små belopp som elva kronor och därunder, har synt mig föga rationellt. Det ekonomiska utbytet för statsverket av sådana åtgärder kan icke anses stå i rimlig proportion till de uppskattade kostnaderna för dessa åtgärder.

Med den av mig intagna ståndpunkten kommer efter ortsavdragsreformens ikraftträdande underlag att saknas för beräkning av taxerade inkomster under 1 200 kronor och i följd härav måste övervägas, huruvida och i vad mån personer med dessa låga inkomster skola påföras pensionsavgifter. Olika alternativ äro därvid tänkbara. En möjlighet är att bibehålla den nuvarande minimiavgiften sex kronor för alla avgiftspliktiga, som icke uppnå 1 200 kronors beräknad taxerad inkomst. Alternativt kan minimiavgiften — med bibehållande i princip av den allmänna avgiftsplikten — tänkas höjd till något belopp under tolv kronor, förslagsvis tio kronor, vilket i och för sig kunde anses motiverat med hänsyn till inträdda ändringar i prisnivå och inkomstförhållanden. Slutligen föreligger det av de sakkunniga förordade alternativet att slopa avgiftsplikten för personer, som icke uppnått 1 200 kronors enligt förordningen om statlig inkomstskatt beräknad taxerad inkomst.

För sistnämnda alternativ tala onekligen starka praktiska skäl. Det är uppenbart att, om hänsyn toges till kostnaderna för debitering, uppbörd, redovisning och indrivning, kan uttagandet av de småbelopp det här rör sig om icke medföra nämnvärt ekonomiskt utbyte för statsverket. Från de belopp, som verkligen inflyta, böra nämligen vid beräkningen av nettoutbytet dragas de icke oväsentliga kostnader, som de icke erlagda avgifterna draga. Särskilt indrivningsåtgärderna ställa sig utan tvivel dyrbara; därvid bör även beaktas att bestyret med dessa småbelopp kan befaras minska omfattningen av det arbete, som kan nedläggas på andra mera betydelsefulla arbetsuppgifter.

Jag har låtit föranstalta om en stickprovsundersökning rörande ett par församlingar och kommuner rörande uppbördsresultatet i fråga om pensionsavgifter under 12 kronor. Resultatet redovisas i en promemoria, vilken torde få såsom *bihang* fogas vid statsrådsprotokollet i förevarande ärende. Såsom framgår av promemorian är uppbördsresultatet dåligt i vad gäller minimiavgifterna. Vad angår det sannolika uppbördsresultatet för framtiden bör beaktas, att någon möjlighet att tvångsvis uttaga dessa avgifter i allmänhet icke föreligger med hänsyn till de avgiftspliktigas låga inkomster och därav följande bristande betalningsförmåga. Vidare bör beaktas, att åtskilliga avgiftspliktiga hitintills likväl erlagt sina avgifter i den

tron, att rätten till pension och storleken av pensionen skulle påverkas av avgiftsbetalningen. Det kan därför befaras, att uppbördsresultatet kommer att ytterligare avsevärt försämrats, i den mån kännedom om de nu i detta hänseende gällande bestämmelserna mera allmänt vinnes.

Vid bedömandet av frågan om avgiftsplikten bör beaktas, att de avgiftspliktiga av förevarande kategori ha så små inkomster, att någon förmåga att erlægga avgifterna i allmänhet icke kan sägas föreligga. Inkomsterna ligga nämligen under det lägsta kommunala ortsavdraget — vilket i och för sig notoriskt är alltför lågt för att motsvara ett verkligt existensminimum — och avsevärt under de minimibelopp, som uppbörds- och indrivningsmyndigheterna pläga räkna med såsom nödvändiga för bestridande av de skattskyldigas levnadskostnader. De fall där den verkliga betalningsförmågan hos personer med mindre än 1 200 kronors taxerad inkomst är större än som motsvarar de taxerade inkomsterna — vilket huvudsakligen torde gälla i fråga om vissa hemmasöner och hemmadöttrar i jordbruk — torde med förbättringarna inom taxeringsväsendet ha blivit allt färre och numera vara så fåtaliga, att de sakna nämnvärd praktisk betydelse för bedömandet av förevarande spörsmål. I detta sammanhang vill jag framhålla, att om i nästkommande års källskattetabeller en uppräknings sker av de skattemässiga värdena å naturaförmåner, mycket få hemmasöner och hemmadöttrar i jordbruk torde få en taxerad inkomst understigande 1 200 kronor. Att en dylik uppräknings kommer till stånd torde man få räkna med, eftersom de nuvarande värdena gällt oförändrade sedan den 1 januari 1949 och alltså fastställts redan kring mitten av år 1948.

Den i vissa remissyttranden uttalade meningen att ett biträdande av de sakkunnigas förslag skulle innebära ett uppgivande av den ståndpunkt i fråga om socialförsäkringsavgifterna, som Kungl. Maj:t och riksdagen vid tidigare överväganden intagit, kan jag icke dela. Ett bifall till förslaget kan icke anses innebära mera än ett av rent praktiska och ekonomiska synpunkter betingat undantag, som icke rubbar de allmänna principerna för avgifternas uttagande. Jag vill i detta avseende särskilt framhålla, att förslaget tillstyrkts eller lämnats utan erinran av samtliga de myndigheter, som i sin tjänsteutövning syssla med uppbörd och indrivning och som sålunda på grund av sin verksamhet äro särskilt skickade att bedöma förslagets innebörd ur praktiska synpunkter.

Jag finner mig alltså böra biträda vad de sakkunniga i förevarande avseende föreslagit.

De förslag om ytterligare ändringar av bestämmelserna om skyldigheten att erlægga pensionsavgift, som i remissyttrandena framförts, torde icke böra upptagas i förevarande sammanhang. Dock torde en av pensionsstyrelsen föreslagen ändring av formell natur i 19 § första stycket andra punkten lagen om folkpensionering nu böra vidtagas. Ändringen innebär, att befrielse för pensionär från avgiftsskyldighet för det år, varunder rätten till pension inträtt, anknytes till den omständigheten, huruvida vederbörande ägt uppbära pension för juni månad ifrågavarande år, icke såsom nu till huruvida vederbörande den 1 juli samma år åtnjuter folkpension. Innebörden av sistnämnda uttryck synes i praxis ha vållat tvekan.

6. Departementschefens hemställan.

Föredragande departementschefen hemställer här efter, under åberopande av det anförda, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga upprättade förslag till

1) *lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);*

2) *förordning angående ändrad lydelse av 9 § 5 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;*

3) *förordning om ändring i taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);* samt

4) *lag angående ändrad lydelse av 19 § lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Lennart Eriksson.

P. M. angående viss statistisk undersökning.

Till belysande av i vilken mån pensionsavgifter å belopp under 12 kronor för närvarande erläggas utan att skatt, som motsvarar eller innefattar sådan avgift, behöver restföras, har undersökning i berörda hänseende verkställt beträffande två församlingar i Stockholms stad samt en norrländsk och en mellansvensk landskommun.

Den verkställda undersökningen utvisar i sammandrag följande:

Område	Avgift kr.	Debiteringsfall		Antal	I % av samtliga	Därav restfall	
		Antal	Summa kr.			Summa kr.	I % av to- talsumman
Katarina församling i Stockholm	6	197	1 182	81	41,1	486	41,1
Folkmängd: 7 918	7—11	100	901	14	14,0	131	14,5
	S:a	297	2 083	95	32	617	29,6
Nicolai församling i Stockholm	6	417	2 502	255	61,2	1 530	61,2
Folkmängd: 8 828	7—11	186	1 732	38	20,4	347	20,0
	S:a	603	4 234	293	48,6	1 877	44,3
Films socken, Uppsala län	6	88	528	21	23,9	126	23,9
Folkmängd: 2 636	7—11	58	543	3	5,2	28	5,2
	S:a	146	1 071	24	16,4	154	14,4
Ljustorps socken, Väster-norrlands län	6	145	870	57	39,3	342	39,3
Folkmängd: 1 998	7—11	87	810	17	19,5	157	19,4
	S:a	232	1 680	74	31,9	499	29,7

De sakkunniga ha i sin promemoria framhållit, att restföringen av minimiavgiften 6 kronor genomgående sker i så betydande omfattning, att det ekonomiska värdet för statsverket av påföringen av dessa avgifter ter sig mycket problematiskt. I fråga om avgifter å 7—11 kronor är uppbördsresultatet visserligen bättre, men antalet avgiftspliktiga med däremot sva-

rande taxerade inkomster — från och med 700 till och med 1 190 kronor — har sedan flera år på grund av den allmänna stegringen i inkomsterna befunnit sig i snabbt sjunkande, varför betydelsen för statsverket av dessa avgifters påföring blir allt mindre. Till upplysning i sistnämnda hänseende återopas följande utdrag ur statistiska centralbyråns redogörelser för inkomstfördelningen vid inkomsttaxeringarna åren 1944—1949:

Taxeringsår	Antal inkomsttagare i inkomstklasserna	
	600—1 000 kr.	1 000—1 500 kr.
1944	288 912	402 452
1945	258 399	373 861
1946	230 563	345 827
1947	196 206	296 566
1948	178 037	268 397
1949	105 981	263 686

Av personer med mindre än 1 200 kronors inkomst äro åtskilliga under 18 år eller berättigade till folkpension, varför de icke skola påföras pensionsavgift. Av personer över 18 år med sådan låg taxerad inkomst torde ett stort antal tidigare ha utgjorts av jordbrukets hemmavarande i jordbruksarbetet deltagande barn, för vilka naturaförmånerna stundom ha värderats så lågt, att den sammanlagda inkomsten kommit att understiga 1 200 kronor. En anpassning av naturaförmånernas värdering till den allmänna prisnivån har dock skett efter hand vid taxeringarna och kan väntas bli än bättre genomförd, i den mån de i skattetabellerna för beräkning av preliminär A-skatt angivna värdena å ifrågavarande naturaförmåner bliva jämkade uppåt med hänsyn till nu rådande prisnivå. I och med att så sker, kunna inkomsterna för ifrågavarande kategori skattskyldiga antagas komma att, fränsett enstaka undantagsfall, överstiga 1 200-kronorsgränsen.